

Een veterinaire visie op een duurzame dierhouderij in Nederland

In een werkelijk duurzame dierhouderij is het welzijn van dieren, naast diergezondheid, volksgezondheid en voedselveiligheid, geborgd. Op dit moment is er niet één type dierhouderij aan te wijzen waar al deze zaken beter geborgd zijn dan in de andere houderijsystemen. De KNMvD zet zich daarom in om het welzijn van het individuele dier meetbaar te maken en op basis daarvan de huidige dierhouderijsystemen aan te passen. De dierenarts: in belang van mens en dier.

Aanleiding

In Nederland is een dialoog gaande over duurzame dierhouderij. De vraag is hoe dieren kunnen worden gehouden op een maatschappelijk breed gedragen manier, die aanvaardbaar is voor zowel de burger als de veehouder als het milieu. De veehouderij in Nederland is, om concurrerend te blijven op de wereldmarkt, in de loop van de tijd intensiever en grootschaliger geworden. Burgers geven echter steeds meer de voorkeur aan kleinschaligere dierhouderijen, waarbij de dieren ook buiten kunnen lopen.

De KNMvD draagt vanuit haar **veterinaire** expertise bij aan de discussie over duurzame veehouderij in Nederland. Daarbij kijkt de beroepsorganisatie van dierenartsen naar de vragen die spelen over de hele breedte van de maatschappij en in het bijzonder naar de vragen op de gebieden van volksgezondheid, dierenwelzijn, diergezondheid en voedselveiligheid. Deze onderwerpen horen bij uitstek thuis in het vakgebied van de dierenarts.

De omgeving

Het begrip 'duurzaamheid' in de veehouderij is in de literatuur niet eenduidig omschreven. De overheid gaat uit van de 3 P's: 'people', 'planet' en 'profit'. Voor de praktische invulling daarvan heeft het ministerie van EL&I zes speerpunten benoemd in de ['Uitvoeringsagenda Duurzame Veehouderij 19 mei 2009'](#) :

- energie, milieu en klimaat
- maatschappelijke inpassing
- markt en ondernemerschap
- systeeminnovatie
- verantwoord consumeren
- welzijn en gezondheid

In de maatschappij blijken vooral de P's van 'people' en 'planet' te worden aangehaald. Als het gaat om de P van People vraagt men zich af wat het risico is om ziek te worden door dieren of door dierlijke producten. Daarnaast leeft de zorg over het antibioticumgebruik in de veehouderij en het effect daarvan op resistentie-vorming. Ook vraagt men zich af hoe de wereld in de toekomst gevoed kan worden.

Als het gaat om de P van Planet, dan is er nu meer dan ooit het besef dat een dier meer is dan een productiemiddel. Dit uit zich in de zorg over de massaliteit van de dierlijke productie, de wijze van genetische selectie van dieren en het diertransport. Ook is er naast de zorg over landschapsvervuiling en stankoverlast nu meer dan ooit aandacht voor de mogelijkheid tot uiting van natuurlijke gedrag van dieren.

De maatschappelijke aandacht voor de P van Profit lijkt wat minder. Wel is er het besef dat de veehouderij een belangrijke sector is voor de Nederlandse economie en dat de concurrentie op de wereldmarkt groot is. Ook blijft de prijs van dierlijke producten stijgen.

Op basis van deze aspecten van duurzaamheid staan de verschillende typen houderijsystemen variërend van biologische houderij, gangbare bedrijfstypen en niet in de minste plaats de megastallen in de aandacht, met de daarbij behorende dierwelzijns- en volksgezondheidsaspecten. Hoewel er per houderijsoort wel sterke en zwakke punten aan te geven zijn op deze verschillende gebieden, kan in ieder geval het dierenwelzijn niet 1 op 1 aan een houderijsysteem gekoppeld worden.

Voor wat betreft dierenwelzijn moet de discussie volgens de KNMvD daarom niet over megastallen gaan, maar over het welzijn van het individuele dier. De KNMvD pleit er voor om het welzijn meetbaar te maken, zodat er met een wetenschappelijke onderbouwing een uitspraak gedaan kan worden over het welzijn van het individuele dier. Op dit moment is die wetenschappelijke kennis er nog niet. Op Europees niveau ligt hier al een initiatief, in de vorm van het Welfare Quality project. Op nationaal niveau zet de KNMvD zich momenteel in om een dergelijk systeem op een werkbare manier te implementeren in de diverse monitoringsprogramma's. Zij werkt hierin o.a. samen met de overheid, stakeholders in de diersectoren en Wageningen Universiteit.

Wanneer het welzijn van het individuele dier daadwerkelijk meetbaar is geworden, dan kan per houderijsysteem, of nog beter; per houderij, gekeken worden naar de gezondheid en het welzijn van het individuele dier. Dit, in combinatie met de volksgezondheids- en voedselveiligheidsaspecten, zal dan resulteren in een verbetering van de huidige houderijsystemen.

Conclusie

Vanuit een duurzaamheidsperspectief is er nu niet één soort veehouderij aan te wijzen die de absolute voorkeur geniet. Dit genuanceerde beeld ontstaat omdat het begrip duurzaamheid verschillende aspecten kent die per veehouderijsoort een andere score geven. Soms werken ze ook tegengesteld. Zo is een vrije uitloop bijvoorbeeld goed voor het dierwelzijn maar geeft het meer risico's voor de volksgezondheid. Een ander voorbeeld is: meer ruimte voor natuurlijk gedrag leidt in sommige gevallen tot een hoger diersterfte.

De inzet zou moeten zijn om uit de verschillende huidige houderijsystemen de sterke punten samen te voegen om te komen tot een optimaal systeem, gebaseerd op de behoeftes van dier, mens, milieu en economie. Als expert op het gebied van diergezondheid, dierenwelzijn en volksgezondheid nemen dierenartsen hun verantwoordelijkheid om een trekkersrol te vervullen.